

Splošne vesti

T. G. MASARYK — PREDSEDNIK ČSR — 84-LETNIK.

5. marec je narodni praznik bratom Čehoslovakom, nam Jugoslovanom in vsem Slovonom. Tege dne so potekla 84 leta življenja in delovanja velikega državnika in misleca T. G. Masaryka. Ob rojstnem dnevu mu častita tudi slovensko učitelstvo želeč, da ostane še dolgo na čelu bratske države in v vrstah onih, ki se borijo za samostojnost slovenskih narodov in neumorno delujejo za njih dobrobit.

UCITELJEM IN UCITELJICAM SRBOHRVATSKEGA JEZIKA V DRAVSKI BANOVINI!

Pri sestavi učnih načrtov za osnovne in višje narodne šole je posebno važno vprašanje pouka narodnega jezika. V tem pogledu ima dravska banovina izjemen položaj. Iz tega razloga je v učnem načrtu III. razreda osnovne šole pri narodnem jeziku sledeča pripomba:

»V šolah dravske banovine se ves ta program izvaja v slovenskem jeziku.

V čitanki je tri četrtine beril iz slovenske, ena četrtina pa iz srbohrvatske književnosti. Prepisujemo iz latinice v cirilico in obratno. Čitanje lažjih in kratkih sestavkov pripovedne vsebine. Pripovedovanje, učenje na pamet in recitiranje sestavkov in pesmi. Narek in pismeni sestavki na osnovi obdelanih beril. Dve nalogi vsako polletje. Razlike v jeziku učimo v obsegu obdelane slovenske slovnice in pravopisa. Govorne vaje z ozirom na obogatitev besednega zaklada in opozarjanje na govorne, pravopisne in slovniške razlike med slovenskim in srbohrvatskim književnim jezikom. Eno uro na teden uporabljamo za srbohrvatski jezik.

Te pripombe se nanašajo na pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini v »Učnem načrtu za osnovne šole v kraljevini Jugoslaviji«, izdanem od min. prosv. pod O. N. br. 48.491 od 15. julija 1933., izdanem na osnovi §§ 42. in 44. zak. o nar. šolah.

To so smernice za pouk srbohrvatskega jezika v osnovni šoli. Odprto je ostalo vprašanje, v koliko se bo dal učni načrt glede narodnega jezika točno izvajati za pouk slovenskega jezika po gradivu, ki je predvideno v gori cit. učnem načrtu od I. do IV. razreda osnovne šole in vprašanje sestave posebnega učnega načrta za pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini na podlagi smernic, ki so dane v obeh gornjih pripombah.

Da je poseben učni načrt za pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini potreben, nam izpričuje že dejstvo, da je tak načrt že obstajal in ga je min. prosvete odobrilo z O. N. br. 14.270 od 18. marca 1924. (Ur. list I. IV., št. 45, toč. 145 in Finkova zbirka načrtov, zvezek IV., l. 1924., stran 147.)

Sedaj je zopet postalo aktualno vprašanje sestave posebnega učnega načrta za pouk srbohrvatskega jezika v dravski banovini. Ta pouk se mora vsekar naslanjati na vsaki stopnji na obdelano gradivo slovenskega jezika tako v glaslovnem, pravopisnem, oblikoslovnem in stavkoslovnem oziru. To se pravi, da se more tesno naslanjati na pridobljeno jezikovno znanje slovenskega jezika na vsaki stopnji.

Obracam se do vseh tovarišic in tovarišev v dravski banovini, ki poučujejo srbohrvatski jezik ter jih prosim, da mi popolnoma konkretno pošljejo svoje mišljenje in predloge v sledečih pogledih:

1. Da izrazijo svoje mišljenje v pogledu pripomb v učnem načrtu za osnovne šole, ki so zgoraj citirane.
2. Da predložijo konkretne predloge za učni načrt srbohrvatskega jezika v dravski banovini, sestavljen po gornjih smernicah za III. in IV. razred osnovnih šol ter za vse štiri razrede višje narodne šole. Načrt — po mož.

izvenšolskem delu. Pač pa je bila zamočena učiteljeva stalnost. Slapšak je učiteljeval v Trebelnem, Lešah, Vodicih, Radovljici, Mostah in nazadnje v Ljubljani na IV. mestni šoli. Nekaj let je bil dodeljen k bivšemu oblastnemu šolskemu odboru, kjer je kot preizkušeni šolski skrbnik delal za pomnožitev in izboljšanje šolskih zgradb.

Svoj šestdesetletni spominski dan je obhajal v krogu svoje skrbne žene Jerice in družine, v kateri ima 10 otrok. Vsi so prav lepo vzgojeni, eden je duhovnik, 3 hčerke meščansko-šolske učiteljice, 1 narodna učiteljica, a 5 jih še študira. Med preskrbljenimi otroki se je rodila spoštljiva zavest, da so staršem pomagali preskrbeti idiličen dom. Pri tolikem družinskem vodstvu, kjer je Julče delaven kakor njegove čebelice, deli žnjimi njegova žena vse težave in seveda upe za lepše dni. Ker sam nikoli ni slabe volje, je svojih šest križev kaj dobro prenesel. Sedaj je še na delu pri »Mladinski matici«, kjer je odbornik že od njenega začetka, ko je bilo treba vse poslovanje iz nič za bodočnost ustvariti. Vedno je ostal pri čuvstvu za lepo in pravo, ter umeva na taki podlagi vsak spis za mladino temeljito oceniti. Ko smo na neki seji »Mladinske matice« presojali rokopise za nagrado, sem opazil, da so za čuvstvenega Julčka prikladne besede, ki jih je nekdo zapisal slavni francoski pisatelj Anatole France: »V umetnosti kot v ljubezni zadošča nagon. Znanost prinaša vanjo samo prav nadležno luč. Čeprav je lepota odvisna od geometrije, je vendar edino s čuvstvom mogoče objeti njene nežne oblike.« Toliko mimogrede iz najinega zadnjega skupnega dela. — Skozi težke čase je še Slapšak, a ostal je mladosten in trden v svojem mišljenju. Naj dočaka v tem še mnogo srečnih let.

nosti podrobno — naj navaja gradivo za podredina šolska leta tako v pogledu čitanja in govornih vaj, pismenih sestavkov, slovnice, pravopisa in jezikovnega pouka ter književnosti. Torej celoten načrt za pouk srbohrvatske šole v dravski banovini za osnovno in višjo narodno šolo.

3. Da izrazijo svoje mišljenje tudi v pogledu čitank.

Ta material mi je nujno potreben, zato prosim vse tovarišice in tovariše, da mi čimprej dostavijo zaproseno gradivo, ker mi pozneje ne bi več služilo. Najnujnejše je gradivo za višjo narodno šolo.

V Ljubljani, dne 6. marca 1934.

Ivan Dimnik, s. r.

K »MANJVREDNIM IN PREMALO NARODNIM UCITELJEM V PREKMURJU«

Iz časopisnih poročil sem še-le zvedel o nekkih izjavah g. čl. b. sv. Küharja iz Puconcev (ne iz Murske Sobotne), ki jih je dal na letošnjem zasedanju banskega sveta o učitelstvu v Prekmurju. Bil sem ta dan zaposlen v odseku, ki je obravnaval načrt uredbe o občinskih uslužbencih. Zato nisem mogel na nje reagirati. Naj storim to naknadno.

Živim v Prekmurju nad 14 let. Ves čas se ukvarjam tudi z javnim delom, zato poznam razmere. In eno moram ugotoviti: Kolikor so se pri nas razmere konsolidirale, kolikor se je tukajšnje življenje pojugslovenilo, kolikor moremo zabeležiti napredek na kulturnem, gospodarskem in socialnem področju, vse to je zasloga v največji meri našega učiteljskega, prav posebno na podeželju. Ti naši učitelji niso prišli semkaj v rožnate razmere, marsikje so naleteli na nevedčnosti in odpre, ki so jih zanetili vaški magnati stare miselnosti. Vztrajali so, prožeti idealizma in brezkompromisnega nacionalizma, z vso vnemo uredili šolske prilike in pouk, pri tem pa so se še udeleževali na vseh poljih javnega življenja. Po večini so našli v učiteljih — domačinih prave tovariše in s skupnimi močmi so odstranjevali predsodke, ki jih je ustvarilo tisočletno življenje pod drugo državo.

Pravilno poudarja odgovor JUU sreskega društva v Murski Soboti, da so v Prekmurju urejene in normalne razmere. Je to zasloga v ogromni meri našega učiteljskega. O tem bo nekdašnji podala svojo sodbo tudi zgodovina, ki bo pa tudi povedala, kdo in kje je vzrok, da ni konsolidacija še bolj napredovala, da včasih zaznamujemo celo tudi nazadovanje. V kolikor se to dogaja in ovira še popolnejšo ureditev razmer, se vrši proti volji ogromne večine našega podeželskega učiteljskega.

Murska Sobota, dne 1. marca 1934.

Anton Koder, čl. b. sveta.

— Plače za april. Šolske upravitelje opozarjamo, da dostavijo takoj računovodstvu banske uprave unikat in duplikat plačilnega lista za april, ker se bo sicer izplačilo mesečnih prejemkov radi tehničnih ovir zopet zavleklo. Gornjemu pozivu naj ugodijo upraviteljskega, četudi še ni prejelo učiteljskega plače za marec. Plačilni list za marec naj vrnejo računovodstvu naknadno po izplačilu prejemkov.

— Učni načrt za višjo narodno šolo. Vsem gg. madzornikom, tovarišicam in tovarišem se tem potom prav prisrčno zahvaljujem za material, ki so mi ga poslali v pogledu učnih načrtov za višjo narodno šolo, ker mi je nemogoče se vsakemu posebe zahvaliti. — V Ljubljani, 6. marca 1934. — Ivan Dimnik.

— Tovarišice! Udeležite se polnoštevilo zborovanja poklicnih žen, ki se vrši v nedeljo 11. marca ob 10. uri v veliki dvorani »Zvezde«. Gre za našo bitno pravico do dela.

— Na sestanku brezposelnih učiteljskih abiturientov in abiturientek dne 20. febr. t. l. se je osnoval pripravljalni odbor odseka istih pri JUU, sekcija Maribor, kar naj blagovolijo vsa učiteljska društva vzeti na znanje. T. č. predsednik.

— Medvedek Marček. Kakor doznavamo, namerava z ozirom na velik uspeh, katerega ima v »Našem rodu« povest: Medvedek Marček, izdati avtor to mladinsko delo v knjigi. Vsaki šoli bo dostavljen po en izvod za tamno šolo, knjižnico. Tovariši in tovarišice pa se tem potom naprošajo, da nabere med učenci nekaj naročnikov za to ljubko povest. Cena trdo vezani knjigi bo Din 15,50 — plačljivo ob prejemu ob koncu meseca maja. Naročila pet ali več izvodov so poštne prosta! Da bi bilo možno vsaj približno pravočasno določiti naklado, se naprošajo tovariši in tovarišice, da sporoče avtorju število naročnikov in šole na naslov: Adam Milkovič, šol. uprav., Ljubljana — Bežigrad.

— Namesto venca na grob gospe Julijane Križevne, pokojne matere tovarišice Angele Tomažičeve, je darovalo učiteljsvo III. deške narodne šole v Mariboru Din 125 — Podmladku R. K. na isti šoli.

— Izšel je list »Rejec malih živali«, edini slovenski list za pospeševanje reje malih živali, to je predvsem perutnine, kuncev, golobov, koz, ovac, ptic itd. List prinaša strokovne »oljudne sestavke in članke o reji posameznih vrst malih živali in je namenjen vsem, ki se zanimajo za to panogo. List, ki ga izdaja in urejuje šol. upravitelj, tov. Inkret Alfonz v Šenkovem turnu, prav toplo priporočamo učiteljskemu, ki se peča z rejo malih živali. Uredništvo in uprava je v Šenkovem turnu, p. Vodice nad Ljubljano. List izhaja mesečno in znaša naročnina 30 Din letno.

— Pot h gospodarski obnovi. Varčevanje — podlaga vsega gospodarstva — Kako lahko sami pripomemo k zboljšanju gospodarskih razmer, nam kaže knjižica dr. Vladimira Murka. Glavni namen te knjižice je utrditi v ljudeh zaupanje do denarnih zavodov, brez katerih ni kreditnega gospodarstva, brez kredita pa ni napredka v gospodarskem življenju. Knjižico vsem, ki jim je do ozdravitve težkih gospodarskih razmer, toplo priporočamo. Dobi se pri Zvezi jugoslovenskih hranilnic, Prešernova ulica 3.

— URADNI REPERTORIJI. Učiteljska tiskarna je založila uradni repertorij v obliki beležnega mesečnega koledarja, ki bo stal od 10 do 12 Din (po višini naklade). Naroča se direktno pri Učiteljski tiskarni. Tiskovina je praktično sestavljena in vsakemu šolskemu upravitelju nujno potrebna. —Naročite takoj, ker bo šele naklada določila definitivno ceno.

ČETRTI ZVEZEK ZBIRKE ZAKONA O NARODNIH ŠOLAH OD PAVLA FLERETA.

V pripravi je četrti zvezek zakona o narodnih šolah, katero zbirko urejuje in pripravlja gospod. Pavle Fleret. V tem zvezku bodo sledeča zakonita določila: I. Dosedanje izpremembe v zakonu o narodnih šolah od 5. dec. 1929: Kateri zakoniti predpisi v zakonu o narodnih šolah od 5. dec. 1929. so dosedaj črtani, dopolnjeni ali izpremenjeni? Zakoniti predpisi, s katerimi so črtani, dopolnjeni ali izpremenjeni predpisi zakona o narodnih šolah od 5. dec. 1929.: A. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah od 7. jul. 1930. B. Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah od 29. dec. 1930. C. Zakon o veronauku v narodnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah C. Uradniški zakon od 31. marca 1931. (določbe, ki se tičejo zakona o narodnih šolah): 1. Posebne določbe, ki so izpremenile zakon o narodnih šolah; 2. Določbe, ki so dopolnile zakon o narodnih šolah; 3. Splošne določbe, ki so izpremenile zakon o narodnih šolah. D. Zakon o občinah. E. Finančni zakon za leto 1933/34. II. Pravilnik o ambulantnih šolah in stanicah: Pravilnik o ambulantskih šolah. Pravilnik o šolskih stanicah. III. Pravi-

la o opravljanju praktičnih izpitov: Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita. Pravila o opravljanju praktičnega učiteljskega izpita za učiteljice gospodarskih šol in tečajev. Pravila o opravljanju praktičnega zabilježskega izpita. IV. Zakon o obvezni telesni vzgoji.

KOMENTAR

K ZAKONU O NARODNIH ŠOLAH.

V Beogradu pripravljata gg. B. J. Todorovič, pravni referent min. prosvete in A. Bogosavljevič, sekretar pravnega odseka iste ga ministrstva novo izdajo zakona o narodnih šolah s tolmačenjem v zvezi z zakonom o uradnikih, uredbah in pravilniki ter odloki min. prosvete, državnega sveta in upravnih sodišč, zakona o občinah itd. V tej izdaji bo tudi tolmačenje pravic in dolžnosti učiteljev narodnih šol z ozirom na gornje odločbe in zakone.

Ni potreba, da govorimo mnogo o nujni potrebi in važnosti take izdaje zakona o narodnih šolah. Gotovo ga bodo pozdravili vsi učitelji, posebno pa šolski upravitelji in nadzorniki, ker bodo v njem našli vse odredbe, ki so sedaj raztresene po raznih razpisih in odlokih ter izdajah poedinih zakonov. Oba pisca sta iz prakse in dnevnega opravka s pravnimi zadevami priredila izdajo tako, da bo lahko služila tudi vsem upravnim oblastvom, šolskim odborom itd. Sporna vprašanja sta preštudirala dobro v svoji štiriletni praksi.

Nova izdaja zakona bo dotiskana do ca. 25. t. m. Za prednaročnike, ki poravnajo naročnino vnaprej, stane izvod 20 Din, pozneje bo cena zvišana na 30 Din. Denar je treba poslati po čekovni nakajnici na ime Branislav J. Todorovič, pravni referent min. prosvete, Beograd, Ček. rač. št. 56.779.

Ker bo gornja izdaja zakona o narodnih šolah lahko dobro služila vsakomur in se bo na podlagi nje lahko tudi točneje zavzel za svoje koristi, to izdajo prav toplo priporočamo vsemu učiteljskemu, vsem šolskim upravam, občinam itd. Istočasno s poslanim denarjem naj vsakdo z dopisnico javi naročilo na naslov B. J. Todorovič, pravni referent min. prosvete, Beograd, Sarajevska 4/II. Izdaja je prirejena v srbohrvatskem jeziku.

imela pravico do stanarine z ozirom na odločitev ministrstva prosvete v konkretnem slučaju, ki je odločilo, da učiteljica nima pravice do stanarine, ker ni sodno ločena. Prostovoljno pa lahko kraj. šol. odbor dodeli naturalno stanovanje taki učiteljici, ako s tem ni prikrajšana druga učna moč na šoli, ki ima pravico do naturalnega stanovanja.

Mladinska matica

—mm Poizkusna številka mladinskega časopisa. Čeprav je bilo že večkrat javljeno, da izide samo ena poizkusna številka mladinskega časopisa, dobiva uprava dnevno več pism, kjer učiteljsvo vprašuje, kako bo z nadaljnjim izhajanjem »Mlade Jugoslavije«. Da ne bomo odgovarjali vsakemu posebe, pojasnimo tu še enkrat, kako je s to stvarjo. Ker so bili nekateri učitelji in morda tudi učenci nezadovoljni z »Našim rodom«, češ, da je preliteraren, je sklenila Mladinska matica preuštiti učenec in učiteljsvo, da odločajo sami, ali naj izhaja v prihodnjem šolskem letu »Naš rod« dalje kot dosedaj s knjigami Mladinske matice, ali pa mladinski časopis »Mlada Jugoslavija«.

Letna naročnina za »Naš rod« in knjige je Din 22,50, letna naročnina za »Mlado Jugoslavijo« s knjigami pa je preračunana na 25 Din. Seveda bi mladinski časopis izhajal dvakrat na mesec, in sicer tudi v septembru in juniju. Poizkusna številka je bila izdana, da vsak lažje primerja in se lažje odloči. Končna odločitev pade na banovinski skupščini.

—mm Za prve razrede smo ponatisnili Ri-bičičevo knjigo »Mihec in Jakec«. S svojo slikopisno metodo ima knjiga čudovite uspehe. Vsi, ki so knjigo uporabljali, so polni hvale o njej. Delo je natrpano z nad 1000 slikami Maksima in O. Gasparija. Da omogočimo nakup knjige tudi revnejšim učencem, smo znižali ceno kartoniranim izvodom od 12 Din na 8, vendar le do preklica. Kasneje se bo prodajala knjiga po 10 Din.

LETOŠNJE PUBLIKACIJE MLADINSKE MATICE

1. Kresnice VII. s prispevki otrok.
2. France Bevk: Paglavci.
3. Edo Kardelj: Potovanje skozi čas (oris gospodarske zgodovine za mlade ljudi).
4. Edo Deržaj: Kapljice. (Slikanica z besedilom v 4 barvah.)

Učiteljski pevski zbor JUU

REVIJA MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV.

Na povabilo »Trboveljskega slavčka« potom »Učit. tovariša« na sodelovanje k njegovemu jubilejnemu 100. koncertnemu nastopu, ki se bo vršil 3. junija t. l. v času veselejma v Ljubljani v Unionski dvorani, se je javilo 24 mlad. pevskih zborov iz dravske banovine in sicer: Licejska osnovna šola v Ljubljani, osnovna šola na Grabnu v Ljubljani, št. Vid nad Ljubljano, meščanska Tržič, osnovna Jesenice, Studeneč-Ig, Radeče pri Zid. mostu, Sokolski mlad. pevski zbor Jesenice, meščanska Novo mesto, osnovna Horjul, Komenda, Mlad. pevski zbor Glasbenega društva Zagorje ob Savi, Medija-Izlake, Dol pri Hrastniku, Cerkevni mlad. pevski zbor Brežice,

Učiteljski pravnik

—§ Vprašanje: Ali pripada učiteljici, poročeni z neučiteljem, naturalno stanovanje, če ne živi z možem v istem kraju?

Odgovor: Po čl. 30. finančnega zakona za l. 1933/34. ne pripada učiteljici, poročeni z neučiteljem, stanarina, torej tudi nima pravice do naturalnega stanovanja. Le v slučaju, če bi bila poročena učiteljica sodno ločena, bi